
HET HUIS TUSSCHEN DE DENNEN

DOOR N. VAN DER VLIS

EEN snikheete zomerdag.
Op mijn kamer, waar de hitte broeiend en dreigend vlak achter me, óm me staat, vang ik plotseling het geluid van de bel beneden.

Een oogenblik, onbewust haast, luis- ter ik, werk dan vlugger nog verder. Even later is er een tik op de deur: „Een brief voor u juffrouw.” Ik duw het boek van me af: „O, goed, dank je wel”, en als de deur is dicht- gevallen, heb ik in een snelle rits de enveloppe al open.

„Kom je nu volgende week eens een dag naar me toe? Ik ben hier alweer een halfjaar en zoo vaak beloofde je het. Ik zal het zoo echt vinden, als je mijn nieuwe werk hier in de kolonie eens gezien hebt, je kunt je niet voorstellen, wat een andere wereld het hier is. Kom je wer- kelijk en schrijf je nog even welken dag? Het is in de stad nu toch te warm om veel te studeeren.... Hier is het goed....”

JE ANKE.

Ik tuur de warme gloeiende straat in, waar de hitte brandt op de steenen en de lucht blinkend is van het helle zonlicht.

„Hier is het goed....”

Ach ja, licht beter dan in deze kamer.

De gedachte aan bosch en hei, scha- duw tusschen hooge wuivende dennen is plotseling vlakbij en het lokt!

Maar er is zooveel werk deze maan- den....

Te warm om te studeeren? Maar Anke, het móet eenvoudig, warm of niet! Ik trek het boek weer dicht bij. Volgende week?

Maandag les, Dinsdag ook, Woens- dag? Ik weet niet precies, er zal wel iets zijn. Donderdag naar A. Vrijdag, gaat dat niet? Nee, Vrijdag zouden Jo en ik de laatste vijf hoofdstukken nog eens doornemen. Het moet Zater- dag af zijn. En....

„Nee niks en....” besluit ik opeens,

„Woensdag, dan gá ik. Een heelen dag! Een kijkje nemen in die andere wereld, een dag van genieten en nietsdoen. Mijn werk verzet ik wel, 's Maandags kan er gemakkelijk nog wat bij, Don- derdags ook. Het doet er niet toe, al loopt de heele zaak in 't honderd, Woensdag dan ga ik.”

Ik wil ook Anke weer eens zien en haar werk leeren kennen, al dat vér- affe, onbekende nog.

Maar dan moet ik nu ook aan 't werk!

Ik tuur nog even in de warme straat, zie in gedachten de hooge dennen, hoor hun luchtige muziek als ze wui- ven op den wind.... ik voel bijna de zachte weekheid van den mosgrond.. Dan dringt vanuit de straat een kin- derstemmetje tot me door, dat zeurig vraagt: „Moeder, mag ik mijn hoed af, ik ben zoo wá-árm...”

En ik ben aangeland in mijn eigen omgeving, buig me over mijn boek en werk weer.

De kleine witte enveloppe ligt onder mijn vloei- blad geschoven....

En op dien Woensdagmorgen loop ik, vroeg als in geen jaren, alleen naar het station.

Half zeven!

Ik bedenk, hoe ik me, 's morgens, om dezen tijd wakker wordend, en ge- nietend tot de conclusie komend, dat het half zeven is, nog eens allerheer- lijkst omdraai.

En tegelijk kom ik tot de verbijsterende ontdekking, dat de halve menschheid al in touw blijkt te zijn om dezen tijd.

Het is frisch buiten, de laatste dagen met al maar regenbuien, die geen ver- koeling brengen, lijken voor een enkel uur vergeten.

Toch rijzen aan den horizon al- weer de grillige veeltintige wolken, die voor den nieuwen dag weinig goeds beloven.

„Zooals het nu is, moest het maar

blijven," denk ik, snel voortstappend — zooveel tijd heb ik niet — en opkijkend naar de hooge koele lucht.

„Zoo kan het zelfs in een stad goed en verkwikkend zijn.”

De boomen langs het breede havenwater staan frisch in hun groene, overdadige tooi van bladeren en het water er beneden rimpelt zoo vredig en stil, als ik me niet herinner, het hier ooit gezien te hebben.

En ik neem me voor den zooveelsten keer in mijn leven voor, vroeger op te staan en een morgenwandeling te maken door de nog stille straten, maar weet tegelijk, dat het wel bij het voornemen blijven zal.

Veel langer dan tot half zeven schijnt de rust ook al weer niet te duren. Om me heen zie ik het langzaam aan drukker worden.

Karren bolderen aan, een vrachtauto neemt een angstig korten draai . . . het leven van alledag vangt weer aan. Een boot tuft puffend onder de brug voorbij, het water beweegt, golft op en neer

De droomende rust is geweken.

„Tien voor zeven," zie ik op een klok, „ik moet voortmaken.

Wat hebben we 't toch allemaal druk, of maken we overal maar zoo'n overbodige beweging bij, dat het leven in een groote stad zoo opgewonden aan doet?"

Ik ben al bij het station, neem in allerijl een kaartje, spring nog juist bijtijds in den trein en stoom met een reuzen vaart weg. Het eerste uur blijf ik totaal alleen. Hier in den trein is toch nog de onwennige stilte van een heel vroegen morgen; ik pak mijn meegenomen boek — het zal een heele reis worden — en ben in een paar minuten verdiept.

Na ongeveer twee uur sporens komt er eindelijk wat meer leven in de brouwerij.

In U. wordt mijn deur door een gezdienstige conducteur wagenwijd open-

gegooid en een dame, vergezeld van twee meisjes (dochtertjes, stel ik onmiddellijk vast) treedt binnen!

„Ga jij hier zitten," beveelt de dame tegen het grootste meisje, dat echter op de tegenovergestelde bank plaats neemt.

„Ik wil zoo", zegt het kind eigenwijs.

De dame onderwerpt zich. . .

Het andere kind beweert, dat ze stáán wil.

De dame onderwerpt zich ten tweede male, met een gezicht, waar duidelijk de opoffering af te lezen is.

Mij schijnen ze niet gezien te hebben, ik heb althans op mijn groet geen wedergroet ontvangen.

Het portier wordt dichtgeslagen, en geen drie minuten later rijden we weer.

„Het is een sneltrein, een geweldige snel", constateer ik, en bekijk met groote belangstelling mijn medereizigers.

„Hoe lang gaan we nu eigenlijk mama", vraagt het oudste meisje met een snibbig stemmetje en een vernietigende blik naar mij.

Ik vraag me in stilte af, wat ik misdaan kan hebben, zeker mag ik haar richting niet uitkijken en ik verdiep me dan maar weer in mijn boek, terwijl me natuurlijk geen woord van het gesprek ontgaat.

„Vier weken", vertelt de mama.

„O bah, wat afschuwelijk lang en Eugenie kan maar tien dagen komen", zegt het kind — ik zie haar gezicht, — „ik weet niet, wat ik al die dagen moet uitvoeren in die saaie bosschen . . waar je geen sterveling tegenkomt."

Ik kijk naar buiten: saaie bosschen en geen sterveling tegen komen, vier lange weken, uit de sleur van alle dag zijn en genieten. . . .

„Waarom gaan we zoo lang", zeurt het andere meisje.

„Omdat je moeder wel eens uit wil rusten en niet het heele jaar door kan blijven werken, maar dáár denken jullie natuurlijk niet aan", zegt mama waardig

en tegelijk bestraffend-slachtofferig. En gebogen over mijn boek, geloof ik de situatie te doorzien.

Een gezinnetje, twee rijke verwende kinderen, de oudste zal wel op de H. B. S. gaan, de jongste op een meisjes-school. En een mama die moe is van het elken dag menu's bedenken! Ze zijn met vakantie! Als ze nog maar blij en opgewekt daarover deden. . .

Ik voel me opgelucht, als het drietal te A. van het tooneel verdwijnt.

Na een uur ongeveer ben ik dan eindelijk in het dorpje, waar ik wezen moet, waar ik Anke zal gaan opzoeken, die me niet kan komen afhalen, omdat het 's morgens op Zonneoord te druk is.

Maar ik heb de per brief gestuurde aanduiding van den weg onthouden en zit al gauw in een bus, die me langs onbekende wegen voert. Het blijkt niet ver te zijn. Na een tien minuten rijden of gehobbel, waar het veel meer van weg had, sta ik op een mij totaal vreemden doodstillen weg en sla het zijpaadje in, dat de behulpzame chauffeur me gewezen heeft.

Hooge iepen aan mijn rechterkant werpen een weldadige schaduw over het slingerend paadje, ver boven mijn hoofd fluit een vogel, verscholen tusschen het dichte groene loover.

Van heel ver bereikt me nog het geluid van de zich verwijderende omnibus . . . verder is het stil . . .

En als ook dat verstorven is, lijkt de rust volmaakt te worden.

Ik voel me plotseling gevangen in de sfeer van dit nieuwe, wonderschoone en sta stil, om me heen kijkend.

Was ik gisteren, nee . . . was ik werkelijk drie uren geleden nog in de stad, waar trems hevig bellend voorbijzochten, waar karren aanbolderden en treinen floten? Het schijnt alles plots geweken naar een ver verleden. Het schijnt achter me te liggen, niet meer te bereiken opeens. Zooals de mama en de dochtertjes ver achter me zijn, onwezenlijk ver, het zijn alles dingen, toestan-

den geworden, waar je hier onmogelijk meer aan denken kunt.

Hier leeft een andere wereld, hier leeft ook zeker wel een tevredener, eenvoudiger menschheid.

En langzaam, genietend, loop ik weer verder. Het landschap verandert, aan het eind van het paadje sta ik voor een uitgestrekte heivlakte, aan de linkerzijde rijst een dennenbosch, donkergroen tegen een blauw en witte lucht.

Even later ga ik over den zachten boschgrond, op aanwijzing van de Kilometerpaal . . . onder mijn voeten knerpen de dorre naalden. Ver voor me springt een eekhoorn van tak op tak.

En stilstaande probeer ik me nog eenmaal in te denken, hoe ik geen vier uur geleden in de stad liep, een tram voorbijzochte, een trein floot met een schel geluid . . . het lukt me niet.

Dan geef ik me gewonnen aan deze nieuwe wereld, die me zoo gastvrij heeft opgenomen tusschen haar hooge, slanke dennen, die wuivend heen en weer bewegen op den wind. En ik besluit me nu niet meer te verdiepen in dingen, die voorbij lijken te zijn en weet tegelijk, dat ik morgen, weer terug in mijn eigen omgeving, me evenmin zal kunnen indenken, een mooie ochtend geloopt te hebben in de wondere stilte van dit bosch, met de hei ver voor me . . .

Na een half uur loopen kom ik bij een bordje met de woorden: „Naar de kolonie” en op het zelfde oogenblik verschijnt Anke van achter een lage dennenaanplanting.

„Ik kom je toch nog een eindje tegen moet,” lacht ze en voert me mee naar het domein van de kolonie.

Allereerst bekijken we het huis aan den buitenkant.

Lange slingers bruidssluiers hangen te golven op den wind. Heel laag, vlak langs de muren, kleurt het fel oranje van Oost-Indische kers.

Een smal bord met gebeitelde letters

draagt de naam: „Zonneoord” en als we den hoek omgaan, zie ik aan den zijkant donkerpaarse clematis, waarlangs de open kelken naar boven lijken te klimmen.

Als de wind even aanwaait komt de geur van dennen en mos ons tegemoet uit het bosch vlak achter ons.

„Hier is het goed”

„Wat is dat voor een sprookjesoord?” lach ik tegen Anke, als we samen de hal binnengaan en ze de deur van de eetzaal voor me open doet. Maar ze heeft geen tijd om te antwoorden, want vanaf twee lange gedekte tafels waaraan de kinderen zitten te eten komt ons een welkomsgroet tegemoet.

„Dag juffrouw Anke, dag nieuwe juffrouw . . . !”

En kijkend naar al de kindergezichten, waarvan de meeste ons onnoozel lachend aanzien, weet ik opeens, dat ik nú pas in het nieuwe wereldje ben. Al het andere is de buitenkant maar geweest, een mooie kant, maar de buitenkant toch

Dit is het

Niet de begroeide muren, waarlangs Oost-Indische kers kleurig bloeit, niet het hoge dennebosch, waar de wisselende dennen waren vlak boven mijn hoofd, niet de volmaakte stilte langs den weg, dien ik ging heel alleen.

Dit

Dertig kinderen aan twee lange tafels die wel vroolijk de wereld inkijken, die ons gastvrij begroeten, maar die geen van allen, — het dringt als een vreeselijke waarheid plotseling tot me door — die geen van allen een gezond verstand hebben, die geen van allen ooit zelfstandige menschen kunnen worden, nooit bruikbare leden van de maatschappij zullen zijn.

Anke en de andere leidsters nooden me vriendelijk mee aan tafel en ik onderga de innige sfeer, die er heerscht, als iets goeds en moois.

Na den gezamenlijken maaltijd bekijken we samen Anke's kamertje, dan zegt

ze me, nu de kinderen mee naar het bosch te nemen, tot vijf uur.

Als we de gang doorloopen naar de zaal, waar de kinderen wachten, zie ik twee meisjes, die bezig zijn den grond te boenen.

Vlakbij gekomen leggen ze alles neer en vragen lachend aan mij: „Jij bent zeker de vriendin van Anke, waar ze ons van vertelde, is het niet? Zijn we niet geweldig aan het werk? Er is hier dienstbodenood, moet je weten. Maandag zijn er onverwacht twee weggebleven, ze vonden het hier te stil. Nu doen we zelf het werk maar voor een poosje, tot we weer nieuwe hulp kunnen krijgen. Anke mag vandaag vrijstelling van het huishouden hebben, omdat ze een gast heeft, morgen helpt ze weer mee, niet Anke?”

Ze lachen tegen haar, we praten nog wat, dan pakken ze welgemoed hun borstels weer op.

Zonder eenige overgang denk ik opeens aan de dame in den trein en vergelijk in stilte. . .

„Als jij alvast naar buiten loopt”, zegt Anke, „dan haal ik de kleuters even, ik kom je zoo achterop.”

Bij de buitendeur, waar de verkwikkende geur van dennen en bloemen me al weer tegemoet komt, hoor ik de meisjes in de gang nog zingen:

„Een duifje vloog door 't groene bosch. . . .”

Dan loop ik alvast het boschpaadje in. . . .

„Vier lange weken in die saaie bosschen, waar je geen sterveling tegenkomt, mama, ik weet niet wat er uit te voeren. . . .”, denk ik met een glimlach naar de hooge bewolkte lucht en de dennen, die onbeweeglijk worden op het afnemen van den wind.

Geen vijf minuten later zitten Anke en ik samen op een uitgezocht plekje en spelen de kinderen met groote toewijding hun Indianens- en rooversspelletjes.

En ik kijk naar de armelijke gezichtjes.

„Wie is dat jongetje met die kleine scherpe oogjes, Anke?”

„Sjeffie, hij is hier pas een week en vandaag voor 't eerst in mijn groep.”

En dan begint het mij zoo te benauwen op eenmaal, dat ik het zeggen moet en ik vraag: „Al die stakkerds, wat moeten ze later? Maakt het je niet bang, als je elken dag tusschen hen werkt? Ik heb een gevoel, of ik het nooit aan zou durven, omdat het me elk oogenblik benauwen zou. Wat moeten ze later toch, en hoe kom jij er over uitgedacht. . .”

Anke's gezicht met al de ernst, die ik zoo goed van haar ken, is opeens vol naar me toegewend.

„Het is ook moeilijk, het werken hier”, zegt ze stil, „vooral toen ik er pas was, dacht ik het nooit vol te houden en je moet je er tenslotte bij neerleggen, dat je ze een tijdlang zoo goed mogelijk verzorgen mag. Ze zijn er zoo dankbaar om en later. . . .”

Eén van de jongetjes komt naar ons toegesprongen, hij pakt Anke's hand en slaat zijn arm om haar heen.

„Morgen ga ik naar moe”, vertelt hij opgetogen, „hè juffrouw Anke?” en meteen danst hij alweer weg.

„Gaat hij werkelijk?” vraag ik.

En ze vertelt, terwijl ze geschrokken bij de ontdekking, dat het al zóó laat is, de kinderen bij elkaar roept: „hij heeft geen vader, zijn moeder heeft zich verleden week verdronken, we weten nog niet, wat er met hem moet. . . .”

En terwijl ze met de kinderen, die de dolste schik hebben, naar binnen gaat, denk ik weer: „Ja, als je het je alles in gaat denken, wordt je bang. . . . Stakkerdjes. . . .” En weer herinner ik me mijn medereizigers van 's morgens en weer maak ik vergelijkingen.

's Avonds neemt Anke me mee naar boven om de kinderen naar bed te brengen. Terwijl ze bezig is, loop ik de kamer uit het balcon op, waar van de deuren nog open staan en kijk

op naar de lichte hooge lucht boven de stille vredige bosschen.

En hangend over de balustrade denk ik: „De bosschen kunnen wel vredig en stil zijn, maar al wat er leeft en zich beweegt, geeft zooveel te denken, maakt je zoo angstig. Het neemt de vredige stilte van je weg, het opent wijd je oogen en doet je zien al de ellende. . . . ellende, waarvan de kinderen zelf nog geen besef hebben. Nog voelen ze zich gelukkig, zijn ze vroolijk en blij. . . . maar ze zullen ouder worden. . . .” In de verte rijzen nieuwe wolkengevaarten, straks zal er weer een regenbui komen. . . .

„Zeg,” komt Anke me storen, „ik heb de pillen van Jetteke vergeten, wil jij even opletten, als ik ze ga halen?”

Ze is de kamer al uit en ik loop naar binnen, sta tusschen de witte bedden en help hier en daar een kind zoo goed en zoo kwaad het gaat. In de verte rommelt plots de donder.

Dan opeens staat Sjeffie, met zijn onnoozele gezichtje, waaruit de kleine oogjes toch zoo heel scherp de wereld inkijken, vlak naast me: „Ze schieten”, zegt hij en dringt dicht tegen me aan.

„Ben je bang Sjeffie?”

En dan komt het, wat ik nooit meer vergeten zal, wat voor immer in mijn herinnering bewaard zal blijven.

Sjeffie legt zijn bruine handje op mijn arm, en zijn scherpe oogjes recht in de mijne, zegt hij — en het klinkt ontroerend bemoedigend — „je hoeft niet bang te zijn; als je doodgeschoten wordt, ga je naar den hemel.” Een kort oogenblik staat hij nog, rust het bruine handje op mijn arm, dan is hij weer tusschen de andere kinderen.

Maar ik sta onbeweeglijk midden in de witte kinderkamer.

Het is niet alleen het vertrouwen, waarmee 't kind dit zinnetje zei, niet alleen de bemoedigende oogjes, die me ontroeren, het is ook een gevoel van schaamte, dat dit kind, dit door mij beklagde kind, het antwoord komt

brengen op alles, wat zoo bang maakte.

„Je hoeft niet bang te zijn”

O, Sjeffie

Je doet me weten, dat ik het voor-
naamste vergeten was, dat ik den eenigen
uitweg niet gezien, voorbijgegaan was.

Het is als een rust plotseling in me:
„Je hoeft niet bang te zijn. . . .”

En als ik kort daarop wegga, is het
vooral de gedachte aan Sjeffie's woorden,
die ik meeneem als een kostbare schat,
die op het onverwachts mij geschonken
werd.

Met Anke loopend door den tuin,
bewonder ik nog eens de Oost-Indische
kers, zie ik nog éénmaal den bruids-
sluier wuiven op den wind, de clematis
klimmen langs haar broze stengels, maar
het is alles ondergeschikt aan dat andere,
het vertrouwend wéten van dat kind. . . .

In de overvolle coupé staar ik weg
door het raampje naar de verdwijnende
heidevelden, afgewisseld door hoge
groene bosschen.

Ik weet, dat ik over enkele uren
terug zal zijn in de stad — al is het haast

niet te gelooven — dat ik loopen zal door
de gloeiend heete straten, waarboven
dagen lang een onweer dreigt, dat
nooit verlossend uitbarst

Ik weet dat mijn werk me weer wacht,
morgen, overmorgen, drukke dagen vol
bezigheid. . . .

Maar ik weet ook, als een lichtende
verte, dat huis met de bloeiende clematis . . . met de wuivende groene guirlandes . . . met de gebeitelde letters Zon-
neoord, met . . . de kinderen vooral . . .

Een huis, waar hulp zoo noodig is,
omdat bijna niemand in zoo'n afgelegen
oord werken wil.

En ik weet, eens daar heen te willen
gaan om te werken, bij kinderen, die
onze hulp zóó noodig hebben.

Tegen het warme kussen leun ik moe
van een heelen dag buiten zijn, achter-
over, tuur naar den Westelijken horizon.

En zoo uitkijkend over de wereld,
weet ik opeenmaal, dat het anders is. Dat
niet in de eerste plaats die kinderen
mij noodig hebben, maar ik hén.

Je hóéft niet bang te zijn. . . .